

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 4. oktober 2024

JOURNAL NR.
RA-2024-3200509-5

SAGSBEHANDLER: DJH/

Justitsministeriet har den 2. oktober 2024 anmodet Rigsadvokaten om at redegøre for Højesterets dom af 27. september 2024 i sag 21/2024 om melde-, opholds- og underretningspligt (vedhæftet) og oplyse, hvilke tiltag Rigsadvokaten har iværksat i relation til berørte straffesager.

Rigsadvokaten kan i den forbindelse oplyse følgende:

1. Højesteret har den 27. september 2024 afsagt dom i sag 21/2024 om melde-, opholds- og underretningspligt.

Det principielle spørgsmål i sagen var, om der efter hjemrejseloven var hjemmel til at straffe den tiltalte for at have undladt at overholde pålagte kontrolforpligtelser (melde-, opholds- og underretningspligt) i en periode, hvor han ikke havde opholdt sig i Danmark. Det blev bevismæssigt lagt til grund, at tiltalte i den nævnte periode først havde opholdt sig i Sverige og siden i Tyskland, hvor han søgte om asyl sammen med sin hustru og sine børn med henblik på at tage varigt ophold der.

Højesteret fandt, at der ikke er hjemmel til i medfør af hjemrejselovens § 23, stk. 2, jf. straffelovens § 1, at straffe en udvist udlænding for overtrædelse af pålagte kontrolforpligtelser, når vedkommende har forladt Danmark med henblik på at tage varigt ophold i et andet land.

Sagen omhandlede nærmere tiltalte, som var statsløs palæstinenser fra Syrien, og som i november 2014 blev meddelt asyl i Danmark. I november 2020 blev han idømt 30 dages fængsel for at have udøvet vold omfattet af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 81, nr. 7, og han blev ved dommen udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år. Som følge af udvisningen bortfaldt hans opholdstilladelse.

I april 2021 pålagde Hjemrejsestyrelsen tiltalte melde-, opholds- og underretningspligt, og han blev tiltalt for at have overtrådt disse kontrolforpligtelser i perioden fra den 31. maj 2021 til og med den 4. januar 2023.

Ved landsrettens dom blev tiltalte dømt for overtrædelse af kontrolforpligtelserne i perioden fra den 31. maj 2021 til den 30. august 2021, hvor han opholdt sig i Danmark, men frifundet for perioden fra den 8. september 2021 til og med den 4. januar 2023, hvor han ikke opholdt sig i Danmark. Landsretten lagde til grund, at han i den sidstnævnte periode først opholdt sig i Sverige og siden i Tyskland, hvor han søgte om asyl sammen med sin hustru og sine børn med henblik på at tage varigt ophold der. Han blev straffet med fængsel i 6 måneder og udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år.

Det principielle spørgsmål for Højesteret var som nævnt, om der efter hjemrejseloven var hjemmel til at straffe tiltalte for at have undladt at overholde de pålagte kontrolforpligtelser i den periode, hvor han ikke havde opholdt sig i Danmark.

Det fremgår af hjemrejselovens § 1, stk. 1, at udlændinge, der efter reglerne i udlændingelovens kapitel 1 og 3-5 ikke har ret til at opholde sig her i landet, har pligt til at udrejse. I forarbejderne til bestemmelsen anføres det bl.a., at der ved udrejse forstås, at udlændingen forlader Danmarks territorium, og at formålet med loven er, at myndighederne har de fornødne redskaber til at understøtte, at udlændinge, som ikke (længere) har ret til lovligt at opholde sig på Danmarks territorium, udrejser. Herudover fremgår det, at kontrolforpligtelserne er fastsat for at motivere udlændinge, der ikke udrejser i overensstemmelse med forpligtelsen hertil, til at medvirke til deres sags behandling og til udrejse.

Højesteret fandt på den anførte baggrund, at der ikke er hjemmel til i medfør af hjemrejselovens § 23, stk. 2, jf. straffelovens § 1, at straffe en udvist udlænding for overtrædelse af pålagte kontrolforpligtelser, når vedkommende har forladt Danmark med henblik på at tage varigt ophold i et andet land.

Da landsretten havde lagt til grund, at tiltalte var taget til Sverige og siden Tyskland med henblik på at tage varigt ophold der, fandt Højesteret, at tiltalte ikke kunne straffes for manglende overholdelse af de pålagte kontrolforpligtelser i den periode, hvor han ikke havde opholdt sig i Danmark.

Tiltalte blev herefter alene fundet skyldig i overtrædelse af de pålagte kontrolforpligtelser i perioden fra den 31. maj 2021 til den 30. august 2021, hvor han opholdt sig i Danmark.

Ved straffastsættelsen blev det lagt til grund, at tiltalte kunne have fået asyl umiddelbart efter landsrettens dom i november 2020 i den tidligere straffesag om voldsudøvelse og således også i den efterfølgende periode, hvor han var pålagt kontrolforpligtelser. Endvidere havde Hjemrejsestyrelsen efter landsrettens dom i den foreliggende sag om overtrædelse af kontrolforpligtelserne truffet afgørelse om, at tiltalte ikke længere skulle være pålagt kontrolforpligtelser, ligesom han på ny havde fået asyl. Straffen blev herefter fastsat til fængsel i 4 måneder. Tiltalte blev endvidere udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år.

2. Rigsadvokaten har i forlængelse af Højesterets dom anmodet alle embeder om sikre, at der ikke sker strafforfølgning for overtrædelse af en pålagt melde-, opholds- eller underretningspligt i verserende straffesager, hvis det kan lægges til grund, at vedkommende i den pågældende periode har forladt Danmark med henblik på at tage varigt ophold i et andet land.

Om det bevismæssigt kan lægges til grund, at vedkommende har forladt Danmark med henblik på at tage varigt ophold i et andet land, må efter Rigsadvokatens opfattelse bero på en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Anklagemyndigheden skal derfor kvalitetssikre, at spørgsmålet i relevante tilfælde er belyst under politiets sagsbehandling. Det indebærer blandt andet, at alle embeder herefter har skullet sikre, at der tages stilling til, om eventuelle arrestanter skal løslades, samt om der er grundlag for evt. anke af byretsdomme, som endnu ikke er endeligt afgjort.

Rigsadvokaten har endvidere informeret alle embeder om, at håndteringen af endeligt afgjorte straffesager afventer, at det indledningsvist undersøges, hvordan tidligere afgjorte sager omfattet af problemstillingen kan identificeres.

Rigspolitiet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Danske Advokater og Advokatsamfundet er orienteret om Rigsadvokatens skrivelse til alle embeder.

Rigsadvokaten har endvidere opdateret Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om behandling af sager om overtrædelse af melde-, opholds- og underretningspligt, hvilket er det samlede dokument for Rigsadvokatens retningslinjer på området.

Med venlig hilsen

Iren Mirmojtahedi Hagen
Vicestatsadvokat